

تعیین بهترین غلظت هورمونها جهت تکثیر شاخه گردوی ایرانی (*Juglans regia L.*)
در شرایط درون شیشه ای

کوروش وحدتی^۱، احمد خلیقی^۲، احمد مجد^۳ و روح انگیز نادری^۴

۱-۲ و ۴- گروه باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، کرج

۳- گروه زیست شناسی دانشکده علوم دانشگاه تربیت معلم، تهران

به منظور تعیین بهترین غلظت ترکیب هورمونی BA و IBA جهت شاخه زایی بیشتر گردوی ایرانی در شرایط درون شیشه ای پژوهشی در قالب یک طرح آماری فاکتوریل در پایه کاملاً تصادفی صورت گرفت. در این طرح اثرات متقابل سه غلظت صفر، ۰/۰۱ و ۰/۰۵ میلی گرم در لیتر هورمون IBA و چهار غلظت ۰/۰۵، ۱، ۱/۵ و ۲ میلی گرم در لیتر هورمون BA بر روی شاخه زایی گردوی ایرانی مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور تک گره های حاصل از شاخه های پرورش یافته در شرایط درون شیشه ای بر روی محیط کشت پایه DKW دارای تیمارهای هورمونی مورد نظر کشت داده شدند. بررسی نتایج حاصل از اندازه گیری شاخصهای رشد شاخه پس از ۲ ماه نشان داد که اکثر شاخصها در غلظتهای ۱ و ۱/۵ میلی گرم در لیتر BA بیشترین تعداد خود را نشان می دهند و افزایش بیشتر غلظت این هورمون نه تنها سبب افزایش رشد شاخه نمی شود، بلکه پیامدهایی نظیر کوچک شدن برگها و کم شدن تعداد و طول آنها را نیز به همراه دارد. افزایش غلظت IBA از صفر تا ۰/۰۵ میلی گرم در لیتر نیز سبب کاهش تمامی شاخصهای رشد شاخه شد.